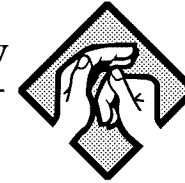
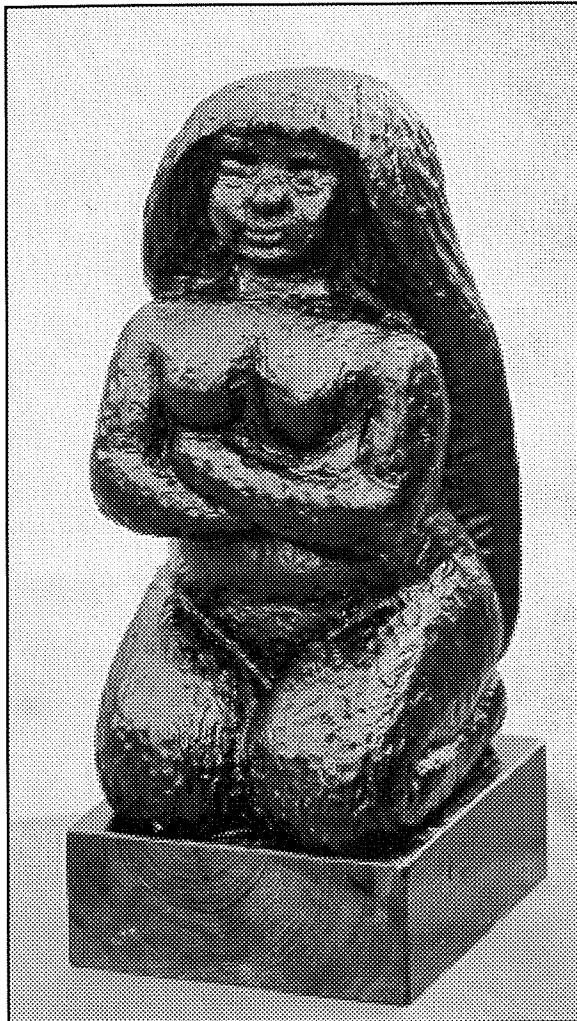

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Elokuu 8/2001

Metsän tyttö

Vieno Hyttinen

*Metsän tyttö,
metsän keskellä,
ei näe,
ei kuule,
istuu alastomana polvillaan,
kädet ristissä rukoillen
Taivaan Isän suojelusta
maailman väkivaltaisuuksi vastaan.*

Kosketettava veistos -tunnustuksen sai nyt vuonna 2001 Raili Mikkosen pienoisseistos Metsän tyttö. Kuvanveistäjä Raili Mikkonen oli hyvin ilahnut valinnasta. Hän kertoo, että veistos on osa suurempaa metsäläisten sarjaa. Metsän tyttö on koivua. Siitä on tehty myös pronssinen työ. Kuuro-

sokeiden valinta julkistettiin Kuurosokeiden kulttuuripäivässä Lusto Metsämuseossa Punkaharjulla 30.6. Tunnustus oli osa Kosketeltavan taiteen triennaalia, joka kolmas vuosi järjestettävää näyttelyä.

TUNTOSARVI 27.vuosikerta, ISSN 0358-2280, Julkaisija: Suomen Kuurosokeat ry.

Toimitus: päätoimittaja Katri Pyykkö puh & tekstip. (09) 54953521, toimittaja Raili Karisaari puh. & tekstip. (09) 54953522, Sähköpostil: tiedotus@kuurosokeat.fi tai NKL:n front door -ohjelma toimittajien nimillä.

Toimitusneuvosto: Heli Huotarinen, Pekka Juusola (pj.), Ulla Kungas, Pentti Kähkönen, Riitta Ruissalo, Raili Karisaari (siht), Katri Pyykkö.

Vuosikerta 150 mk. Lehteä julkaistaan vuodessa 12 numeroa, joista yksi on kaksoisnumero. Lehti julkaistaan isokirjoituksella, pisteillä, äänitteinä, videona, ruotsinkielisenä käännöksenä sekä sähköisenä versiona.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Suomen Kuurosokeat ry, Uudenmaankatu 28, 00120 Helsinki, Puhelin (09) 5495 350. Tekstipuhelin (09) 5495 3526. Fax (09) 5495 3517.

Sähköposti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi, **Internet:** <http://www.kuurosokeat.fi>

Painopaikka: Cityoffset, Tampere

Jumalanpalvelus Vaasassa

Tervetuloa apuvälinemessuille!

Sisältö

Viisi kysymystä	2
Pääkirjoitus: Tervetuloa Tampereelle - Apuväline 2001-messuille!	3
Apuvälinemessuilla tarjolla paljon tietoa ja nähtävää	4
Omassa kodissa eläminen onnistuu kuulonäkövammasta huolimatta	7
Kuurosokeiden jumalan- palvelus Vaasassa	8
Marjan maalauksissa jakäsi- töissä leiskuvat Lapin värit	9
Lapset ja lasten vanhemmat juhlivat toimintansa 20. vuotta	10
"Onni on sitä, että sen voi jakaa muiden kanssa"	13
Kunnat ottamassa kuvapu- helinpalveluita vastuulleen	14
aallot purtta keinuttaa	16
Leikkeitä	17
Yhdessä oppimaan viittoma- kieltä	18
Kesän onnea	19
Metsän tyttö	20

Kannen kuva: Ristisaatto Palo-
saaren kirkossa. Siinä olivat mu-
kana kuorolaiset Päivi Suontaka-
nen, Hilikka ja Kari Hyötylä, Ari
Kääpä ja Margit Karhu sekä pap-
pi, piispa ja tulkit.

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 19.9. Ai-
neiston on oltava toimituksessa 8.9.

Viisi kysymystä

1. Kuka oli oletettavasti Suomen ensimmäinen piispa?
2. Mikä on alba?
3. Mitkä ovat appalakit?
4. Mikä on Suomen nuorin kaupunki?
5. Missä pidettiin yleisurheilun MM-kisat 2001?

Vastaukset:

1. Suomen ensimmäinen piispa oli Pyhää Henrik, jonka Lalli surmasi Köyliönjärven jäällä. Toinen perinne kertoo, että surmaajia oli kolme: Lalli, Olli ja Pentti. Läheiseen saareen rakennettiin 1300-luvulla muistokappeli, josta on jäljellä vain muutamia kiviä. Tuo aika oli Suomessa ristiretkien ja katolilaisuuden aikaa.
2. Alba on valkoinen vaate, jota käytetään jumalanpalveluksen palvelutehtävissä. Nuoret pukeutuvat albaan, kun he menevät ripille. Kantasana on latinankielen sana albus, joka tarkoittaa valkoista.
3. Appalakit on vuoristo USA:ssa itärannikon suuntaisesti. Ne jatkuvat pohjoisesta Newfoundlandista etelään Alabamaan. Appalakit ovat pyöreästi kumpuileva vuoristo, jossa virtaa paljon jokia ja on metsää.
4. 1.7.2001 tuli kaupungiksi Kauha-joki Etelä-Pohjanmaalla.
5. Yleisurheilun MM-kisat pidettiin Edmontonissa, Kanadassa. ■

Tervetuloa Tampereelle – Apuväline 2001 -messuille!

Tampereella järjestetään Apuväline 2001 apuvälineiden ja palveluiden erikoismessut syyskuussa. Kuurosokeiden Toimintakeskus on järjestänyt kaksi kertaa oman pienimuotoisen Apuväline näyttelyn aikaisempina vuosina.

Tänä vuonna oli tarkoitus järjestää samanlainen näyttely kuurosokeille ja kuulo/näkövammaisille henkilöille. Suunnitelmamme muuttuivat, koska Tampereen Pirkkahallissa on valtakunnalliset Apuvälinemessut 6.-8.9.2001. Suomen Kuurosokeat ry ja Kuurosokeiden Toimintakeskus ovat mukana tässä suuressa näyttelyssä omalla osastollaan. Yhdistyksemme oma osasto palvelee nyt kaikkia jäseniä tässä näyttelyssä. Samalla jaamme tietoa muille messuvieraille omasta toiminnastamme.

Yhdistyksemme jäsenille on apuvälineiden tuoma apu hyvin merkittävä. Välineet auttavat liikkumisessa, kommunikoinnissa ja yhteydenpidossa ympäröivään maailmaan.

Kuulolaite, induktiosilmukka, lukutelevisio, tekstipuhelin, pistenäyttö, valkoinen keppi, pistekello, kuurosokean herätyskello ja memona ovat tuttuja monelle kuurosokealle jäsenelle. Ovatko ne tuttuja sinulle? Tule messuille ja tutustu mitä kaikkea tarvitsemme selviytyäksemme jokapäiväisestä elämästämme.

Messuilla voit tutustua myös eri vammaisryhmien omiin apuvälineisiin. Voit tehdä ostoksia ja saada tietoa uusista tuotteista. Osastollamme saat kartan ja me avustamme löytämään sinua kiinnostavat kohteet. Tervetuloa tapaamaan meitä - odottelemme sinua Pirkkahallissa.

Pentti Pietiläinen

Ohjaaja
Kuurosokeiden Toimintakeskus

Vapaalippuja voi pyytää Pentti Pietiläiseltä Toimintakeskuksesta puh. (03)3800 517, tekstip. (03)3800 518, faksi (03) 3800 502 ja sähköposti.

Apuvälinemessuilla tarjolla paljon tietoa ja nähtävää

Katri Pyykkö

Apuvälinemessut 2001 ovat siis Pirkkahallissa. Ne pidetään 6. - 8. syyskuuta, mutta ensimmäinen päivä, torstai, on tarkoitettu vain ammattilaisille. Messuilla on eri vammaisryhmiä ja ikääntyviä kiinnostavia apuvälineitä autoista kodissa helpottaviin pieniin esineisiin. Näyttelyssä on myös myynnissä erilaisia tuotteita.

Kuurosokeiden Toimintakeskus on jo kaksi kertaa järjestänyt omat pienet apuvälinemessut. Koska valtakunnalliset messut ovat Tampereella, ei omia messuja kannattanut järjestää. Näytteilleasettajat eivät kovin helpolla tule samalla paikkakunnalle, vaikka keskuksen näyttelyssä kohderyhmä onkin selvä. Keskuksen apuvälinemessut ovat olleet hyvin suosittuja. Toisaalta on hauskaa mennä suurille messuille, jossa näytteilleasettajia on paljon. Muistakaa varata aikaa, kun tulette messuille.

Vapaalippuja saa niin monta kuin haluaa. Myös ystäville ja sukulaisil-

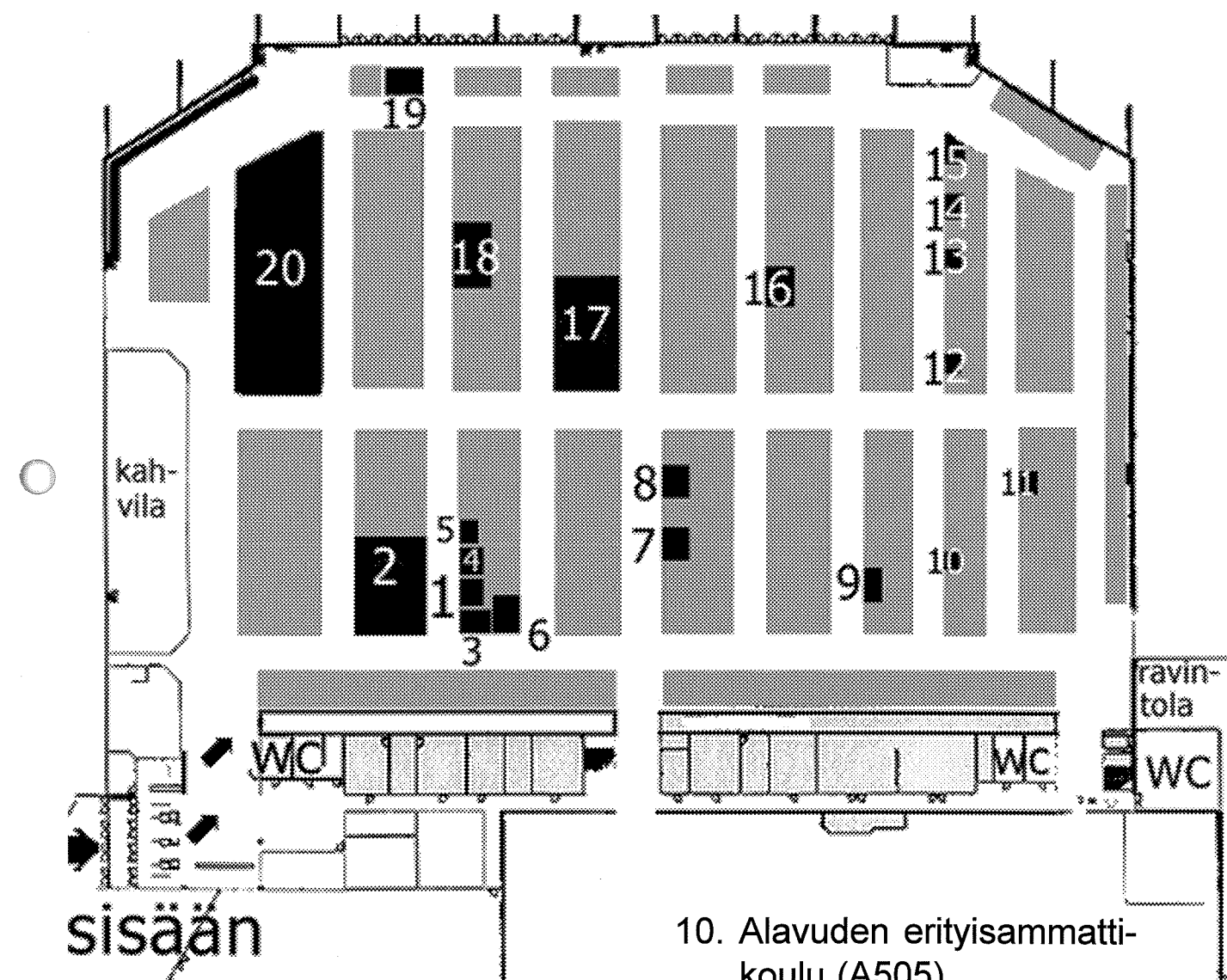
le voi pyytää lippuja. Siellä on varmasti paljon mielenkiintoista heillekin. Lippuja on tarjolla niin kuurosokeille kuin kuulonäkövammaisen lasten vanhemmille. Niitä voi tilata Pentti Pietiläiseltä Toimintakeskuksesta tai soittaa messujen aikana numeroon 040 573 3383.

Viereisellä sivulla on kartta, jonka avulla voi suunnistaa apuvälinemessuilla. Siihen on merkitty kaikkiaan 20 eri osastoa, jotka voivat kiinnostaa kuurosokeita, heidän läheisiään ja kuulonäkövammaisten lasten vanhempia.

Osasto numero 1. on Suomen Kuurosokeat ry:n osasto. Sieltä saa karttoja mukaan mustavalkoisena ja kohokartan lainaan. Sinne toivomme teidän kaikkien suunnistavan ensimmäisenä. Osastolla voi istahtaa, jutella kuulumisia ja ostaa arpoja.

Järjestön messuosastolla on mukana myös joku kuurosokeusasiain tiedottajista. Henkilökunnasta paikalla ovat Toimintakeskuksesta ohjaa-

Pirkkahalli, Apuvälinemessut 2001

Kartasta löytyvät seuraavat näytteilleasettajat: (nimen jälkeen suluissa osaston numero)

1. Suomen Kuurosokeat ry (A302)
2. NKL ja Apuvälinekeskus (A200)
3. Tagarno (A301)
4. Mäkitorppa / Nokia (A303)
5. Kuulo-inva (A304)
6. Stakes (A400)
7. EP-Engineering (A502)
8. Honkalampi (A504)
9. Kehitysvammaliiton oppimateriaalikeskus.

10. Alavuden erityisammattikoulu (A505)
11. Audium (A906)
12. Omaishoitajat ja läheiset (A812)
13. Kynnys ry. (A820)
14. Kuulopiiri (A825)
15. Tivomatic (A829)
16. LVI Low Vision International (A606)
17. Oriola (A404)
18. Malike-projekti, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry (A310)
19. Audium (A906)
20. Taksiliitto ry

ja Pentti Pietiläinen ja Keskustoimistosta tiedottaja Katri Pyykkö.

Karttaan on merkitty kuulon apuvälineitä esittelevät Kuulo-Inva, KL-Support, Audium, Kuulopiiri ja Tivomatic Oy. Uusimpia Nokian malleja ja tuotteita esittelee Mäkitorppa aivan Suomen Kuurosokeat ry:n osaston lähellä. Toivottavasti kännyköiden näytöt ovat suurentuneet ja selventyneet, jotta heikosti näkevätkin voivat käyttää tekstiviestimahdollisuutta hyväkseen.

Näkövammaisten apuvälineitä esittelee tietysti Näkövammaisten Keskusliiton Apuvälinekeskus. Tagarno Oy esittelee lukulaitteita heikkonäköisille. Myös ruotsalainen LVI Low Vision International esittelee näkemiseen liittyviä apuvälineitä.

EP-engineering Oy:llä on esillä näkövammaisten lukutelevisioita, tietokoneen oheislaitteita ja kuvapuhelinlaitteita. Oriolalla on kuulo- ja näkövammaan sekä liikuntavammoihin liittyviä apuvälineitä.

Messuilta löytyy myös eri järjestöjen ja niiden projektien esittelyä. NKL on esillä yhdessä Apuvälinekeskuksen kanssa. Esillä ovat myös Kynnys ry, joka ajaa kaikkien vammaisryhmien yhteisiä etuja. Jos mukana messuilla on omainen

tai muu läheinen henkilö, häntä kiinnostaa varmasti Omaishoitajat ja läheiset ry:n osasto.

Kehitysvammaisten Tukiliiton MALI-KE-projektista löytyy tietoa selkokielisistä tuotteista. Kehitysvammaliiton oppimateriaalikeskus voi kiinnostaa kuulonäkövammaisten lasten vanhempia samoin kuin Alavuden erityisammattikoulun ammatillisen peruskoulutukseen valmentava opetus ja ohjaus. Myös Aitoon Kotitalousoppilaitoksessa on tällainen valmistava linja, mutta heillä on esillä ainoastaan juliste posteriseinustalla.

Suomen Taksiliitto ry on myös esillä. Heillä on suuri näyttelyosasto, jossa varmaan on esillä myös erilaisia taksiautoja, joiden sisällä voi käydä tutustumassa.

Stakesin osasto on lähellä järjestömme osastoa. Stakeshan on julkaissut muun muassa Tulkkipalveluselvityksen.

Paljon muutakin on esillä. Varmasti löytyy myös erilaista myyjää, joilta löytyy hilloja, mehuja, lakua, kirjoja ja vaikka mitä. Mutta pääanti messuilla on apuvälineissä.

Tervetuloa messuille! ■

Ester Hyttinen 80 vuotta

Omassa kodissa eläminen onnistuu kuulonäkövammasta huolimatta

Heikki Paatelainen, Katri Pyykkö

Ester Hyttinen täytti heinäkuun 19. päivä 80-vuotta. Hän haluaa välittää kaikille hänestä huoltapitäville ihmiselle parhaat kiitokseni. Heidän tuellaan hän voi edelleen jatkaa elämistä omassa kodissaan.

Ester on syntynyt Rääkkylässä, mutta hän muutti Raumalle jo vuonna 1948. Samana vuonna hän meni naimisiin. Avioliitto kesti 47,5 vuotta ja päättyi puolison kuolemaan. Esterillä on neljä lasta, joista kolme on poikia ja yksi tyttö. Yksi pojista on myös jo kuollut.

Esterin näkö ja kuulo ovat heikentyneet iän myötä. Näkö huononi nopeasti puolessa vuodessa. Enää Ester ei hyödy näön apuvälineistä eikä hoidoista. Aluksi hän ei edes uskaltanut pyytää apua naapureiltaan.

Nykyään Esterillä on apuvälineenä tavallinen asunnon hälytinkeskus. Siihen on liitetty ovikello, puhelin,

palohälytin. Ester kertoo, että omassa kodissa asumisen tunne on nyt levollisempi, kun hän tietää milloin ystävät soittavat puhelimella tai koska oven takana on joku.

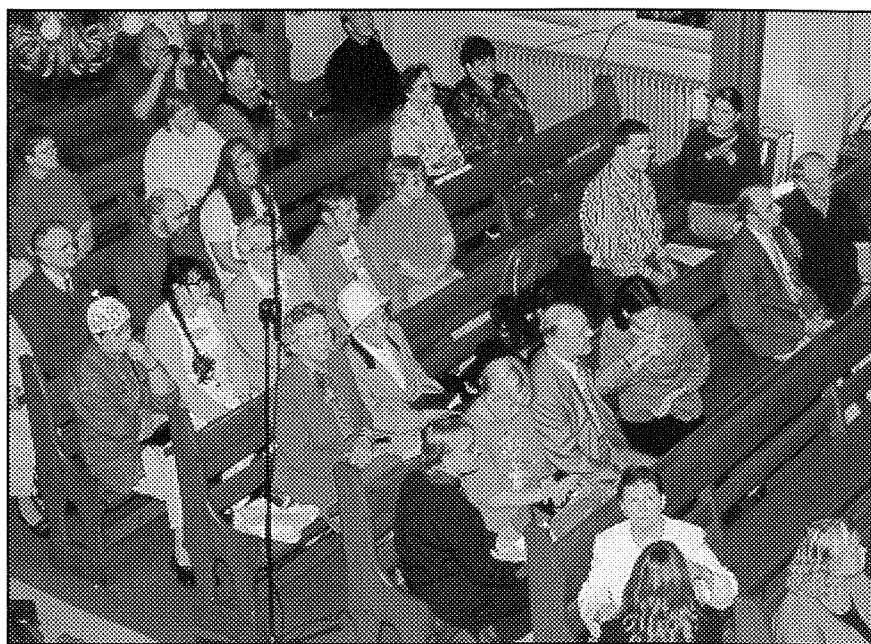
Ester sanoo: "Kuulen hyvin soittoaänet. Puhelimessakin kuulen, kun puhe on hitaampaa ja selkeää. Ennen kuin sain hälytyskeskuksen, en aina huomannut, kun joku soitti tai oli oven takana."

Ester kertoo, että kuulon ja näön heikkeneminen on rajoittanut hänen elämänsä ja päivittäisiä askareita paljon. Hän ei pysty liikkumaan ulkona tai asioimaan yksin. Hän erottaa enää suuria kirjaimia ja jonkin verran värejä. Vaatehuoltokin tuottaa ongelmia. Ester tarvitsee avustajaa monissa asioissa. Ystävistäkin on paljon apua. He lukevat postin ja auttavat siivoamisessa. Kuulon kanssa Ester pärjää vielä, jos asioimistilanteessa on rauhallista. Ympäristön melu häiritsee usein

kuulokojeen käyttäjää liikaa.

Ester liittyi Suomen Kuurosokeat ry:hyn, koska hän halusi saada lisää tietoa kuurosokeudesta ja helpotusta kuurosokeana elämiseen. Ensin aluesihteerin tuli käymään ja kertoi asioista. Rauman näkövammaisten kerhossa hän tapasi toisen kuurosokean, jolta hän sai myös tietoja.

Yhteenkuuluvuuden tunne ja yhdessä tekeminen ovat Esterille tärkeitä asioita. Siksi hän käy Porin kuurosokeiden kerhossa. Siellä tapaa muita kuurosokeita ja ohjelma on kiinnostavaa. Ester sanoo, että ei hän osaa vaatia enempää. Hän on kiitollinen siitä, että hänestä välitetään ja hänet hyväksytään vammaisena. ■

Kuurosokeiden jumalanpalvelus Vaasassa

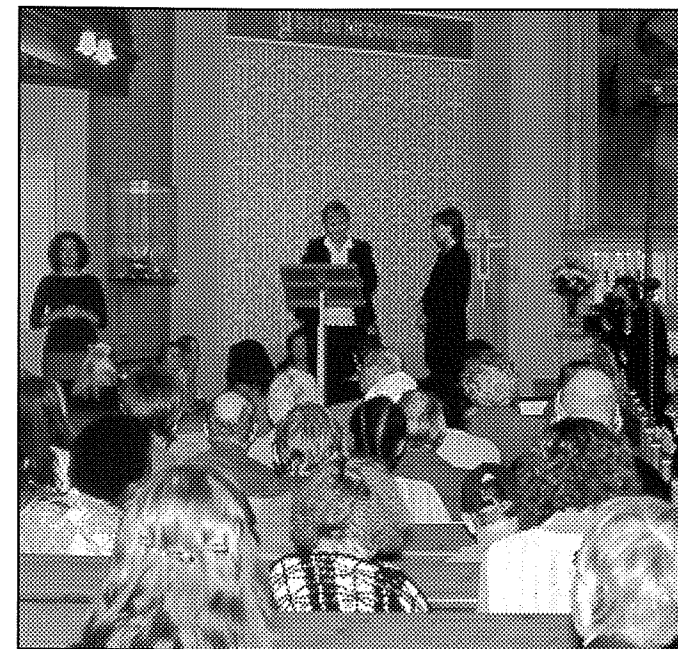
Teksti ja kuvat: Katri Pyykkö

Kuurosokeiden jumalanpalvelus pidettiin 11.8.2001 Vaasan Palosaaren kirkossa. Tilaisuus televisioitiin. Harjoitukset ennen jumalanpalvelusta olivat yhtä sekamelskaa, mutta kun jumalanpalvelus alkoi, täytti hartaus kirkon.

Jumalanpalveluksen toimitti piispa Voitto Huotari. Avustajana piispalla oli kuurojen pappi Leila Ikonen. Tulkki tulkkasi piispan puheet. Kuurojen seurakuntasisar Aira Rissanen tulkkasi virret. Lisäksi paikalla oli puhutun kielen viitottu tulkkaus sekä kirjoitustulkkaus.

Piispa Huotari oli huolissaan kuurosokeiden syrjäytymisestä ja tiedonsaannin mahdollisuuksista. Hän muistutti, että Jeesuksen tehtävä oli etsiä juuri syrjässä olevia

Kuvissa jumalanpalveluksen osallistujia.

Kuvassa Hilikka Hyötylä lukee päivän tekstin. Kamera kuvaa taustalla.

ihmisiä. Hän sanoi, että me kaikki olemme Jumalan lapsia.

Ehtoollisella piispa Voitto Huotari viitto ja puhui kaikille. Piispa kertoi, että hänestä olisi tuntunut pahalta, jos tulkki olisi viittonut ehtoollisen sanat ja hän opetteli ne etukäteen. Siitä piispa saikin hyvää palautetta. Elsi Kauppinen Pattijoelta kertoikin kirkkokahveilla jumalanpalveluksen jälkeen, että se oli hienointa jumalanpalveluksessa, kun piispa viitto. Elsi viitto itse kädestä käteen. Muutkin kuurosokeat olivat yllättyneitä ja ilahtuneita.

Pieni kirkko oli puolillaan. Paikalla oli 130 henkeä, kuurosokeita, kuuroja ja huonokuuloisia, tulkkeja, avustajia, työntekijöitä ja kuulevia

seurakuntalaisia. Parvella oli pieni kuoro. Kuurosokeiden kuoro oli edessä alttarin vieressä. Hilikka Hyötylä luki päivän tekstit ja Päivi Suontakanen luki rukouksen. Heidän lisäksi kuorossa olivat Ari Kääpä, Kari Hyötylä ja Margit Karhu. Oululaiset saapuivat, ikävä kyllä, myöhässä eivätkä ehtineet kuoron harjoituksiin. Hilikka kertoo, että alussa häntä jännitti, mutta jännitys meni ohi ja tuli rauhallinen olo. Hilikasta ja Margitista tuntui, että olisi pitänyt ehtiä harjoitella enemmän. Vesa Pikku-Hookana oli vaimoineen mukana. Hänestä juuri virret olivat hienointa ja tunnelma oli mukava.

Kirkkokahvien jälkeen tutustuttiin Vaasan kuurojen yhdistykseen. Siellä keskustelu oli vilkasta. Kuurojen yhdistyksen väki kertoi toiminnastaan ja rakennuksestaan. Toimintakeskuksen väki kertoi omastaan ja Anita Palo Suomen Kuurosokeat ry:stä.

Monet kertoivat, että he olivat hyvin tyytyväisiä siihen, että lähtivät mukaan. Paikalla oli kuurosokeita mm. Tampereelta, Vaasasta, Oulusta ja Haapavedeltä. Matka oli monille pitkä ja raskas, mutta antoisa.

Jumalanpalvelus tulee TV2 sunnuntaina 26. elokuuta kello 10. Maanantaina 27. se tulee uusintana samoin TV2:sta iltapäivällä. ■

Marjan maalauksissa ja käsitöissä leiskuvat Lapin värit

Teksti ja kuva: Raili Karisaari

Tämä oli täydellinen yllätys, Marja viittoi, kun sai kuulla että hänet oli valittu Vuoden 2000 kulttuurihenkilöksi. Hymy vaihtui välillä liikituksen kyöneleiksi. "En osannut kuvitellaakaan tällaista."

Monet kuurosokeat ehdottivat kittiläläistä Marja Korteniemeä Vuoden 2000 kulttuurihenkilöksi. Perusteluissa mainittiin mm. että hän on monipuolinen ja taitava, käyttää vahvoja värejä, on saanut töillään julkista tunnustusta.

Marja itse kertoo, että hän on koko ikänsä tehnyt käsitöitä. Vuosien ai-

kana hankittu kokemus on kehittännyt sekä kädentaitoja että värisilmää. Marjan käsitöissä leiskuvat Lapin kirkkaat värit: revontulet, ruska, kaamos ja valoisat kesäyöt. Samoja voimakkaita värejä hän käyttää myös maalauksissaan. Yksi Marjan maalauksista on Kittilän kunnanviraston seinällä.

Marja kertoo, että käsitöiden tekeminen on vähän jäänyt, koska näkö on heikentynyt. Silmät rasittuvat nopeammin kuin aikaisemmin.

"Toivon vain, että pysyisin mahdollisimman kauan terveenä ja näkö säilyisi edes nykyisellään." ■

Marja viittoo: "En osaa olla tekemättä mitään." Kuvassa Marja kulttuurileirillä tekemänsä taideteoksen vieressä. Kulttuurileiri pidettiin myös Punkaharjulla ennen Kulttuurijuhlaa, joka oli lauantaina 30.6. Juhlissa Marja sai edellisvuoden kulttuurihenkilöltä, Anita Palolta, kiertopalkinnon ja kukkien sijaan taidetarvikkeita.

Lapset ja lasten vanhemmat juhlivat toimintansa 20.vuotta

teksti: Seppo Jurvanen, kuvat: K.Pyykkö

Kuulonäkövammaisten lasten vanhemmat ry:n ja Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskuksen 20-vuotisjuhlaleiri oli 25. - 28.07.2001 Peurungun Kuntoutuskeskuksessa, Laukaassa. Osanottajia oli n. 120, joista 93 oli perheitä ja avustajia, 27 työntekijöitä ja opiskelijoita.

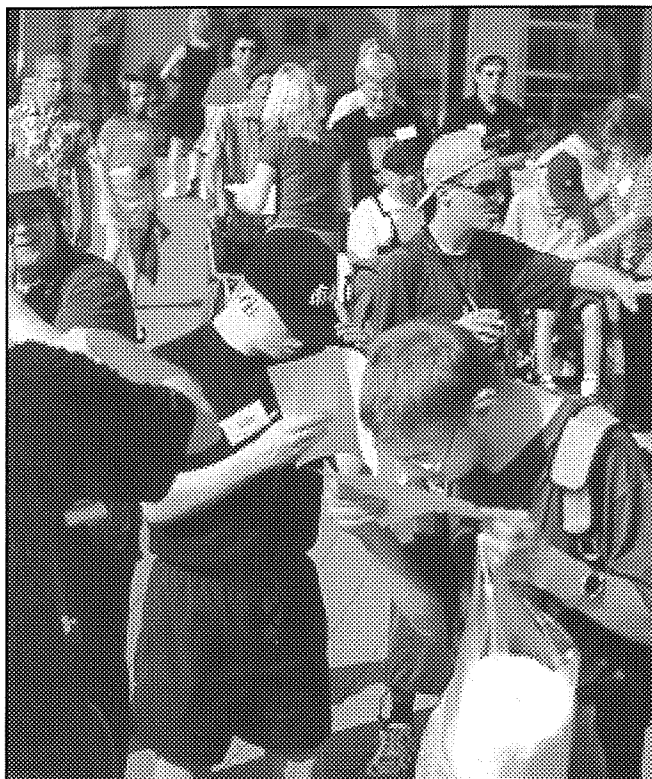
Keskiviikkona Kuulonäkövammaisten Lasten Vanhemmat ry:n hallitus hyväksyi julkilausuman. Sen aihe oli vaikeavammaisten nuorten jatkokoulutusmahdollisuudet.

Torstaiamuna minulla oli kunnia tuoda leiriläisille Suomen Kuurosokeat ry:n terveiset ja onnittelut. Kiitin yhteistyöstä, onnittelin ja ojentin lahjana viirin, jossa on järjestömme heille lahjoittama merkki. Merkissä on vinoneliön sisällä kaksi kättä. Alempi on suurempi, aikuisen käsi ja ylempi pienempi, lapsen käsi. Jälkeeni puhui Kuulonäkövammaisten Lasten Vanhemmat ry:n kunniajäsen Leo Turunen. Kuntoutumiskeskuksen johtaja Elina Storå kertoi vielä yksikkönsä kahdesta vuosikymmenestä.

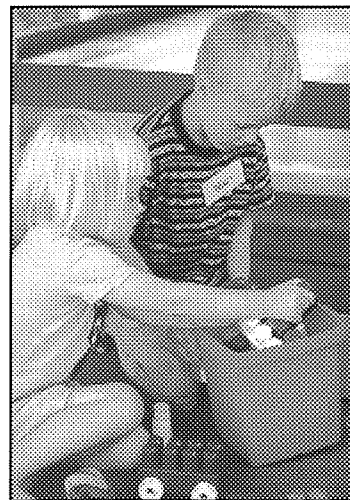

Kuulonäkövammaisten Lasten Vanhemmat ry jakoi ansioituneille jäsenilleen viirejä. Jakoperuste oli yli 30. vuoden vanhemmuus! Kuvassa Sirpa Siivola, Seija ja Antti Muhonen, yhdistyksen sihteeri ja kunniajäsen Leo Turunen ja puheenjohtaja ja viirin saaja Arvi Kivioja. Muut viirin saaneet vanhemmat olivat: Sinikka Kivioja, Maija ja Seppo Härmäläinen, Tuovi Koivisto, Lea Sallinen sekä Maija ja Tuomo Toivonen.

Iltapäivällä psykologi, tutkija ja äiti Marjo-Riitta Mattuksen aiheena oli vanhempien jaksaminen eri rooleissaan. Hän kertoi kokemuksistaan vaikeavammaisen lapsen vanhempana. Hän kertoi keinoista, joiden avulla hän ja toiset perheenjäsenet

Vanhemmat kuuntelivat luentoa, mutta lapset ja nuoret lähtivät rasteille tekemään erilaisia tehtäviä. Kuvissa: Yllä Torsti, Jouni, ja Ville lähinnä; Jenni ja pallo ja taustalla Niko, Essi ja Niko rakentavat sekä Joonas ja rastikartta.

olivat jaksaneet kaiken keskellä sekä taistelusta apuvälineiden ja muun kuntoutuksen saamiseksi. Lopuksi keskusteltiin jaksamisesta ja perheiden jaksamiskeinoista. Esiin tuli Kuntoutumiskeskuksen tärkeä rooli. Mattuksella on taito temmata kuulijat mukaansa.

Kelan asiantuntijalääkäri Paavo Rissasen aiheena oli "Vaikeimmin vammaisten kuntoutuksesta Kelan näkökulmasta". Hän kertoi savolaisen lupsakkaasti Kelan kuntoutuspäätöksistä, eri lakien tulkinnoista ja Kelan noudattamista periaatteista kuntoutuksessa. Hän otti esille lu-

kuisia esimerkkejä kuntoutusano- muksista ja niiden ratkaisuista ja taustalla olevista laeista ja niiden tulkinnoista. Hänellä oli inhimillinen asenne, joka ottaa huomioon asiakkaan tarpeet. Heräsi toivo: jos hänen kaltaisiaan olisi enemmän, paljon vaikeuksia voitettaisiin.

Torstaina lapsilla oli omaa ohjelmaa ulkona ja kuplahallissa. He suorittivat tehtävärasteja. Monet kävivät myös uimassa. Perjantaina oli perheille yhteistä liikuntaa. Päivä päättyi iltanuotiolle kodassa ja muurin- pohjalettujen ja makkaran paistamiseen.

Lauantaina aamupäivällä oli vanhempien paneeli ja leirin yhteenve- to. Jokainen sai esittää mielipiteen- sä leiristä ja kysymyksiä Kuntoutu- miskeskuksen väelle. Leiriin oltiin tyytyväisiä ja palaute oli hyvin myön- teistä. Kuntoutumiskeskuksen tilo- jen parannuksista kyseltiin.

Minulle leiri oli avartava kokemus. Opin paljon vanhempien ongelmis- ta ja niiden voittamisesta. Ymmär- sin, miten tärkeää työtä Kuulonäkö- vammaisten Lasten vanhemmat ry tekee, ja huomasin, miten tärkeää työtä Kuntoutumiskeskuksemme te- kee niukoilla resursseilla. Oli hienoa huomata, miten paljon lasten van- hemmat tätä työtä arvostavat.

Leiri oli hyvin suunniteltu ja toteu- tettu. Aikataulut pitivät ja ohjelmas- sa oli paljon väljyyttä lepotaukoja varten. Se oli lämminhenkinen tilai- suus. Kaikista vaikeuksista huoli- matta elämä voittaa. Siihen tarvitaan kuitenkin yhteistyötä, apua ja tukea.

Juhlaleiri rahoitettiin avustuksilla ja omavastuuosuuksilla. Yhteistyö- kumppaneita/avustuksen antajia oli- vat: Raha-automaattiyhdistys, Brita Maria Renlundin säätiö, Beda ja Ha- rald Liljanderin muistorahasto, Metso Paper Oy (Valmet Oy), Osuuskaup- pa Keskimaa, Lions Club Jyväskylä, Kampus Data Oy, Kuulopiiri Ky, So- keain Ystävät ry, Sonera. ■

"Onni on sitä, että sen voi jakaa muiden kanssa"

Marianne Mielityinen

Tänä vuonna Jyväskylän Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus täyttää 20-vuotta. Aika kuluu niin nopeasti, että sitä ei edes huomaa. Haluaisin nyt kertoa keskuksen merki- tyksestä minulle, perheelleni ja kuu- lonäkövammaisille nuorille.

Kun olin pieni, äitini vei minut ja vel- jeni aina Jyväskylään kuulonäkö- vammaisten perheleireille ja kurs- seille. Siellä tapasin paljon uusia ihmisiä. Muutamista on tullut minul- le elinikäiset ystävät.

Muistan, kun olin noin 5-vuotias, äi- tini sanoi, että ensi viikolla lähdem- me leirille. Olin niin innoissani, että odotin ja odotin viikkoa. Kun se vih- doin tuli ja lähdimme sinne, oli niin kiva tavata tuttuja ihmisiä. Minulla on aina ollut hauskaa ja olen koke- nut keskuksessa ikimuistoisia het- kiä. Siellä oli aina mahdollisuus ta- vata ystäviä, jutella ja olla muiden samanvertaisten kanssa.

Työntekijät olivat mukavia. Heidän kanssaan pelleilimme usein. He otivat huomioon hyvin jokaisen mielipiteen. Kaikki saivat tehdä melkein mitä halusivat.

Myöhemmin huomattiin, että minulla on myös näkövamma. Silloin Kuntoutumiskeskuksen merkitys kasvoi. Me kaikki kuulonäkövammaiset nuoret asumme eri puolilla Suomea. Jyväskylä on hyvä paikka kokoontua ja tavata. Kävin siellä aina leireillä ja kursseilla. Vielä nytkin käyn siellä.

Siellä on myös ihmisiä, kuten psykologi ja mikrotukihenkilö, jotka auttavat tarvittaessa. Minä olen aina saanut apua, jos olen sitä tarvinnut. Muutkin nuoret ovat kertoneet, että he tykkäävät käydä Jyväskylässä. Sen merkitys kuulonäkövammaisille nuorille on erittäin tärkeä: nuori itse näkee muita samanvertaisia ihmisiä, ja on työntekijöitä, jotka ymmärtävät. Keskus on myös Nuorten kerholle hyvä kokoontumispaikka. Siellä on kaikki tarvittavat apuvälineet ja hyvät kokoustilat.

Haluaisin, tässä lopussa kiittää Jyväskylän kuulonäkövammaisten keskuksen työntekijöitä yhteistyöstä nuorten kanssa ja ikimuistoisista vuosista. Onnea, meidän kaikkien nuorten puolesta! ■

Kunnat ottamassa kuvapuhelinpalveluita vastuulleen

Kuurojen Liitto

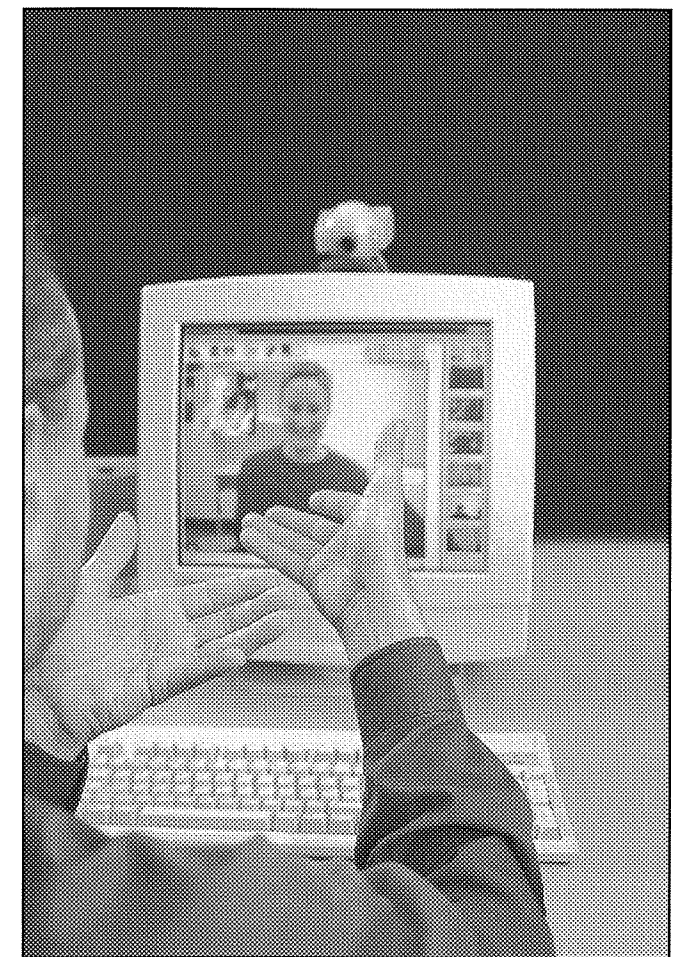
Kuvapuhelinpalvelu on tulossa osaksi viittomakielisten arkea. Kuurojen Liiton multimediaprojektissa luotiin malli, joka helpottaa kuurojen kuvapuhelimen käyttäjien arkielämää. Se tehostaa ja luo uusia tapoja tarjota heille jo olemassa olevia palveluita. Nyt kun projekti on päättynyt, kunnat ovat lähteneet tukemaan palvelua taloudellisesti. Kesäkuun alkuun mennessä 13 kuntaa oli tehnyt vammaispalvelulain nojalla myönteisen päätöksen maksaa kuuron henkilön kuvapuhelinpalvelun käyttökustannuksia kuuluvana vuonna. Tämä siitäkin huolimatta, että Suomen lainsäädäntö ei vielä kuvapuhelinta apuvälineenä tunnekaan. Lisäksi kunnissa pohditaan jo, miten vuoden 2002 toimintaan varataan riittävä rahoitus.

Multimediaprojekti kesti kolme vuotta. Se päättyy nyt vuoden lopussa. Se jakautuu kahteen osaan. Kuvapuhelin tulkkipalvelussa – osassa

kokeiltiin tehostaa tulkkipalvelua kuvapuhelinyhteyden avulla. Yksi palvelumuoto oli etätulkkaukseen, jota antoi Joensuun tulkkikeskus kuvapuhelimen välityksellä. Etätulkkaukseen lisäsi tulkkipalveluiden käyttöä, koska tulkkauksen sai nopeasti eikä tulkin tarvinnut matkustaa paikan päälle. Tulkkien matkakustannukset pienenevät. Myös Kuurojen Liiton työntekijät ja kuurojen pappi tarjosivat palveluitaan kokeilussa mukana oleville kuvapuhelimen käyttäjille. Verkostossa olikin mukana 22 viittomakielistä kotia ja yksi työpaikka.

Kuvapuhelinpalvelu lisää kuurojen tasa-arvoa yhteiskunnassa. Kuvapuhelimen käyttö lisäsi tunnetta oman elämän hallinnasta. Viittomakielisillä oli samat mahdollisuudet yhteydenpitoon ja asioiden hoitamiseen kuin muillakin.

Raha-automaattiyhdistys rahoitti projektin. Se on merkittävimpiä Kuurojen Liiton yrityksiä estää viittomakielisen vähemmistön syrjäytymistä. Kuvapuhelin on onnistunut tässä työssä. Se tuo viittomakieliset palvelut lähelle. Se tekee mahdolliseksi kommunikoinnin omalla kielellä alueilla, joilla se ei aikaisemmin ollut mahdollista. Tiedonsaannin vähyys omalla kielellä on aina ollut osa kuurojen arkipäivää. Nyky-yhteiskunnassa on uutta tietotekniik-

kaa sovellettava ja tuotettava tasa-vertaisia palveluita viittomakielisille. Heitä on Suomessa noin 5000.

Kuvapuhelinverkosto voi tuottaa täysin uusia palveluita. Terapia- ja mielenterveyspalvelut, juridinen neuvonta omalla kielellä ovat tähän mennessä vaatineet henkilökohtaista tapaamista. Kuurojen Liitolla onkin viittomakielisen perheterapiaprojektin RIPAn etäterapiakokeilu meneillään. Siinäkin käytetään hyväksi kuvapuhelinta.

Lähde: Heiskanen Jari, Korhonen Maarit, Vivolin-Karén Riitta, KUVASSA KAIKKI, Viittomakielinen multimediaprojekti 1998-2000. Kuurojen Liiton julkaisu n:o 17. Forssa 2001. ■

... aallot purtta keinuttaa ...

Kansipoika Kake Ronkainen

Kokoonnuimme Purjehdusleirille kesäkuun puolessa välissä. Lomakoti Villinkiin Helsingissä. Jos olisi heti lähtenyt vesille, olisi heti alka- jaisiksi saanut leirikasteen. Satoi kaatamalla. Illalla kokoonnuimme Meripirttiin. Jutustelimme leiriin liit- tyviä asioita. Kippari-Eki saapui pur- jealuksineen myöhään illalla.

Perjantaina yhdeksän leiriläistä kuunteli kipparin esitystä. Kymme- neltä ängettiin jo pelastusliivejä päälle. Aurinkoinen lämmitti meitä, kun kömmimme purje-alukseen. Päällä täytyy olla reilusti vaatetta, kos- ka merellä oli viileää, vaikka aurinko

paistoi. Kipparimme kertoi purjehdus- sanastoa ja kysymyksiä sateli.

Lounaan jälkeen lähdimme pidem- mälle purjehdukselle. Kiersimme Villingin ympäri, nautimme kahvit 'paatilla'. Saimme olla vuorotellen ruorissa Ekin isällisessä ohjaukses- sa. Ei ollut pelkoa siitä, että purtem- me olisi karahtanut karille. Saimme kokeilla myös purjeen nostoa ja las- kemista. Se tuntui jo hyvältä liikunn- alta. Illalla kävimme saunassa, ja is- tuimme iltaa Meripirtillä. Jutustelim- me ja kerroimme vitsejä. Etelä-Af- rikkalainen kuurosokeutunut kuuro- jen pappi kävi meitä tervehtimässä.

Kuvassa takana Kip- pari-Ekin avustaja ja itse Eki. Vasemmalta ylärivissä Rauni Sohl- berg, Kauko Ronkai- nen, Merja Rouhiai- nen, Sointu Koskinen, Seppo Jurvanen, Aki Metsola, Matti Ruoko- nen, Merjan tytär, Unto Honkanen, edessä: Tuija Hartikainen, Martti Avila, Tuula Har- tikainen ja Anita Palo.

Lauantai aamuna vesille lähtö myö- hästy, koska laivaamme oli siirret- tävä. Laituriimme saapui saariston kauppalaiva. Kävimmekin ostoksil- la. Iltapäivällä purjehdimme Suo- menlinnaan. Sinne oli matkaa noin 8 merimailia. Konevoiman avulla tu- limme 'selälle'. Siellä moottorit sam- mutettiin ja nostettiin purjeet. Ja niin aallot meitä keinuttivat. Oli niin rau- hallista. Välillä mentiin vastatuuleen luovimalla, eli mentiin 'siksakkia'.

- Ohitimme Viipurinkiven ja Harmajan majakkasaaren ja tulimme Suomen- linnaan. Rannassa oli hääpari ja häävieraita. Emme kuitenkaan menneet kuokkavieraisiksi. Nauroim- me, että kyllä heillä olisi ollut ihmet- telemistä, että keitäs tänne tupsah- ti villapaidoissa, pipoissa ja villasu- kissa. Erkki kertoi leppoisaan tyy- liinsä purjehdukseen liittyvää, eikä siinä huumorikaan päässyt unohtu- maan. Naurunremakka vallitsi laival- la tuon tuostakin. Kipparimme ker- toi, kuinka ronskia merimieskieli on. Illalla seurustelimme ja tanssimme haitarinsoiton tahtiin ja nautimme virvoitusjuomia.

Sunnuntaiaamuna oli vielä lyhyt pur- jehdus ja loppupalaveri. Tapahtuma oli tosi kiva kokemus kaikille. Ekille ja leiriläisille kiitokset leppoisasta tunnelmasta. Toivoimme tätä kurs- sia uudestaan. Tule sinäkin mu- kaan. ■

Leikkeitä

◆Suomen Kuurosokeat ry:n juhla- vuoden näyttelystä on kirjoitettu mo- nissa eri lehdissä. Näyttelystä tie- dotettiin paljon myös metsäalan leh- dissä, koska näyttely järjestettiin Lusto Metsämuseon yhteydessä. Erityisen huomion näyttely ja myös kulttuurileiri saivat Itä-Savo ja Pu- ruvesi lehdissä. Artikkeleita on ollut useita: näyttelyn suunnittelusta ke- vällä, näyttelyn avajaisista, kulttuu- rileiristä ja kuurosokeiden valitse- masta Koskettava veistos -tunnus- tuksesta kesäkuun lopulla ja heinä- kuun alussa. Tieto Koskettava Veis- tos tunnustuksesta levisi lehtiin STT:n kautta. Se julkaistiin myös Helsingin Sanomissa 26.7.2001. Koskettava Metsä - Kosketeltavan taiteen triennaali päättyy 31.8.

◆Aamulehti, Karjala-lehti ja SE! - lehdissä on ollut kevään ja kesän aikana artikkelit Hilikka Niemisestä. Hilikka on julkaissut viisi kirjaa. Hän on julkaissut sekä runoja että ker- tomuksia omasta elämästään. Hilik- ka kertoo, että hän kannustaa vam- maisia myönteisyyteen. Haasteisiin pitää osallistua sydäimestä. Hilikka toivoo, että kirjastoissa olisi paljon enemmän isotekstisiä kirjoja. ■

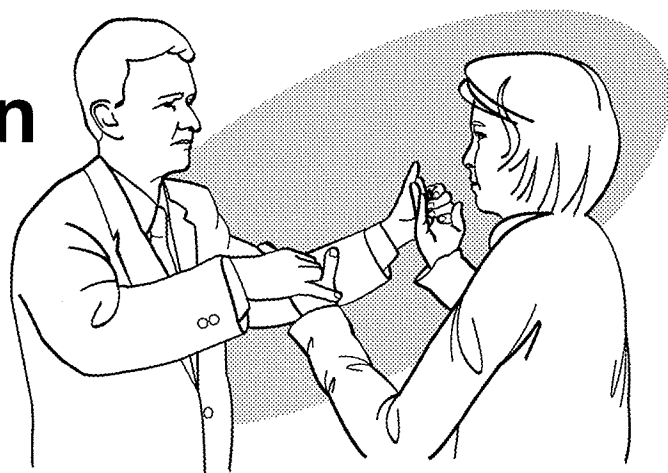
Yhdessä oppimaan viittomakieltä

Maisa Ritala

Meitä on Keski-Suomen alueelta kolme kuurosokeaa kokoontunut viime talven ja kesään asti yhdessä opiskelemaan taktiilia eli kädestä käteen viittomista. Ensin yritin toissani saada viitotun puheen keskusteluryhmää Jyväskylän työväenopistoon tai Invalidiliiton Järvenpään koulutuskeskuksen Jyväskylän koulutuspisteeseen – mutta eipä onnistunut! Niinpä me kokosimme oman ryhmän – sillä tosiasiahan on, ettei taito säily pelkkien tulkkituntien varassa! Viittomista pitää voida myös käyttää! Siis käyttämään!

Yksi meistä oli ”opettaja”. Hän on viittomakielinen kuurosokea. Yksi meistä oli vasta alkanut viitotun puheen opiskelun. Minä olin käyttänyt joitain vuosia viitottua puhetta sekä viittomakieltä, mutta nyt olen siirtynyt taktiiliin. Jokaisella meistä oli siis hyvin erilainen lähtötilanne.

Meistä jokaisella oli oma tulkki mukana. Kokoonnuimme säännöllisesti. Niin saatoimme varata tulkit pitkäksi ajaksi eteenpäin. Keski-Suo-

messa on ollut viime aikoina kovin hankala saada tulkkeja aina riittävästi. Onnistuimme, kun varasimme riittävän ajoissa pitkälle, säännölliselle ajanjaksolle.

Ja me opimme, ja viitoimme, ja kyselimme tulkeilta ja ”opettajaltamme”. Ja me keskustelimme monenlaisista asioista.

Mahtavaa! Vaikka lähtötilanteemme oli hyvin erilainen, ymmärsimme toisiamme hyvin. Ymmärsimme, vaikka taktiilikommunikaatiotapamme oli erilainen! Silti ymmärsimme ja saimme olla keskenämme suorassa vuorovaikutuksessa. Tulkit jäivät yhä useammin vain seuraamaan.

Kokemuksemme oli niin hyvä ja rohaiseva, että halusimme kertoa siitä muillekin. Jospa tällaisia omaehtoisia opiskeluryhmiä saataisiin muuallakin pystyyn! Me ainakin suunnittelemme jatkavamme syksyllä! Se kannattaa! ■

Lukijan kirje

Kesän onnea

● Vieno Hyttinen

Minulla ja meillä kaikilla mukana olleilla oli suri onni viettää Kulttuuri-päiväjuhla Punkaharjulla. Metsämu-seo Lustossa ja ruokailla ulkona kesäauringon paistaessa suuren luonnon keskellä. Sääolosuhteet suosivat ja ohjelma oli onnistunut kokonaisuudessaan. Kiitos siitä kaikesta juhlan järjestäjille ja esiintyjille.

Kävin 11.7. Päivin kanssa Viikinsaaressa. Ostimme liput ja poistuimme kopista. Kaatosade yllätti. Onneksi meillä oli sadetakit mukana niin emme kastuneet, kun odottelimme Ratina-laivaa. Sitten laiva tuli 20 minuutin kuluttua ja sade lakkasi. Viikinsaari on vanha historiallinen saari, jossa vanha kartano on muutettu ravintolaksi, josta voi ostaa ruokaa ja juomaa. Tanssilava on viereissä. Siellä soi päivisin tanssimu-

siikki nauhalta. Ympäristö on luonnonkaunis. Siellä on joka päivä erilaista ohjelmaa. Keskiviikkona oli lasten päiväohjelma ja naisten iltahjelma. Pihalla oli aitauksessa kolme vuohipukkia ja toisessa aitauksessa kuusi kanaa. Lapset heittivät rengasta ja pelasivat verkkopalloa. Kun olimme juoneet kahvit ja katselleet aikamme, palasimme laivalle ja kotiin auringon paistaessa.

Lähdin 15.7. Tarjan kanssa lounas-risteilylle Vellamo-laivalla Koivupuistoon. Sää oli pilvinen. Vellamo oli pienempi laiva kuin Ratina. Matka kesti tunnin. Mukana oli vain 27 henkilöä. Ruoka oli hyvää ja luonto kauneimmillaan. Ruusut kukkivat Koivupuiston pihamaalla. Kotimatka tapahtui sateen siivittämänä. Koin kesäistä onnea auringon paisteessa ja sateessa Suomen sinisen ja vihreän luonnon keskellä. ■

Seuraavassa Tuntosarvessa (9/2001):

Tuntoja kesän kulttuuritapahtumasta.

Kuurosokea kuurojenpappi kävi kylässä.

Keskustelua viittomakielestä.